

Opnieuw twee weetjes over de maaltijdcheque

Administratieve instructies RSZ 2011/03, tussentijdse instructies, bericht van 19 oktober 2011, www.socialsecurity.be

Dat er over maaltijdcheques veel te vertellen valt, blijkt o.m. uit het feit dat dit al de vijfde *SoCompact* in één jaar tijd is gewijd aan dit door werknemers gesmaakt voordeel (zie *SoCompact* nr. 17-2011, nr. 12-2011, nr. 43-2010, nr. 39-2010).

In deze nieuwsbrief brengen we u opnieuw twee wetenswaardigheden m.b.t. de maaltijdcheque. De eerste betreft de mogelijkheid tot toekenning van RSZ-vrije maaltijdcheques in geval van syndicaal verlof, de tweede betreft de mogelijkheid tot omzetting van maaltijdcheques in ecocheques en omgekeerd.

1. Maaltijdcheques en syndicale vorming

Zoals u weet, zijn maaltijdcheques toegekend door een werkgever aan een werknemer onder bepaalde voorwaarden vrijgesteld van socialezekerheidsbijdragen. Eén van die voorwaarden is dat het aantal toegekende maaltijdcheques gelijk moet zijn aan het aantal dagen waarop de werknemer normale werkelijke arbeid of meerprestaties verricht. Voor feestdagen, vakantiedagen, dagen gewaarborgd loon bij ziekte, enz. mag dus geen maaltijdcheque worden toegekend.

In onze *SoCompact* nr. 17-2011 brachten wij u al het standpunt van de RSZ over maaltijdcheques bij betaald educatief verlof. Volgens de RSZ is een werkgever enkel een maaltijdcheque verschuldigd voor de dagen van effectief gevolgde vorming in het kader van betaald educatief verlof die samenvallen met de normale werkuren. De RSZ is van mening dat een werkgever alleen een maaltijdcheque moet toekennen als hij er zeker van kan zijn dat zijn werknemer tijdens de afwezigheid op het werk, actief met zijn opleiding bezig is. Concreet betekent dit dat de werknemer ofwel aanwezig moet zijn in een school/vormingscentrum, ofwel een on-line e-learningssessie heeft (= dat hij op een met de lesgever afgesproken tijdstip moet inloggen). Afwezigheden op het werk om thuis te kunnen studeren tellen dus niet mee. De werknemer kan immers naar eigen keuze op een ander moment studeren.

In een mailbericht van begin deze maand bracht de RSZ ons ook op de hoogte van zijn standpunt over de toekenning van maaltijdcheques in geval van syndicale vorming.

De RSZ onderscheidt drie situaties:

1) Syndicale vorming georganiseerd in het kader van het betaald educatief verlof.

Indien aan de vorming deelgenomen wordt in het kader van het stelsel van betaald educatief verlof, geldt de regeling zoals hierboven beschreven.

Samengevat betekent dit dat bij de toekenning van een maaltijdcheque voor een dag syndicale vorming in het kader van het betaald educatief verlof telkens moet worden nagegaan of aan de twee hierna vermelde voorwaarden tegelijkertijd voldaan is:

- de werknemer heeft die dag de opleiding effectief gevolgd;
- de uren besteed aan de opleiding vallen geheel of gedeeltelijk samen met de normale arbeidsuren van de werknemer.

2) Syndicale vorming georganiseerd door de vakbond in het kader van het mandaat van vakbondsafgevaardigde.

Los van het stelsel van educatief verlof, blijft de RSZ de dagen van syndicale vorming en van syndicale opdrachten beschouwen als dagen waarop de aanwezigheid van de werknemers vereist is in het belang van de onderneming en doorgaans verplicht is ingevolge wettelijke bepalingen die noch de werkgever, noch de werknemer de keuze laten.

Voor de toepassing van de wetgeving inzake de maaltijdcheques moet immers onder de dag, waarop de werknemer normale werkelijke arbeid of meerprestaties verricht worden verstaan, de dag waarop de fysieke aanwezigheid van de werknemer op het werk of ingevolge het werk op een andere plaats vereist is. In deze context moet dan ook een maaltijdcheque worden toegekend voor de dagen waarop de vakbondsafgevaardigden of plaatsvervangende vakbondsafgevaardigden deelnemen aan vergaderingen van de overlegorganen of syndicale vorming volgen.

3) Volgen van syndicale vorming uit interesse door de werknemer.

Voor de werknemers die louter uit interesse of met het oog op een mandaat de cursussen in het kader van de syndicale vorming volgen en dus niet in opdracht van de werkgever, staat de tijd die zij hieraan spenderen niet gelijk met normale arbeidstijd. Deze werknemers hebben voor de dagen met uitsluitend dergelijke prestaties geen recht op een maaltijdcheque.

2. Omzetting van maaltijdcheques in ecocheques en omgekeerd

Sinds 1 maart 2009 kunnen werkgevers naast maaltijdcheques ook ecocheques toekennen aan hun werknemers. Met die ecocheques kunnen werknemers de aankoop van ecologische producten en diensten financieren.

Ecocheques zijn, net als maaltijdcheques, onder bepaalde voorwaarden vrijgesteld van socialezekerheidsbijdragen. Die vrijstellingsvoorwaarden zijn gelijkaardig aan de voorwaarden die moeten vervuld zijn voor maaltijdcheques.

Eén van de vrijstellingsvoorwaarden die m.b.t. beide cheques gesteld wordt, is dat de cheque niet mag verleend worden ter vervanging of ter omzetting van loon, premies, voordelen in natura of van enig ander voordeel of van een aanvulling hierbij, al dan niet bijdrageplichtig voor de sociale zekerheid. Aldus mogen geen ecocheques toegekend worden ter vervanging van maaltijdcheques, of omgekeerd, ter vervanging van ecocheques maaltijdcheques toegekend worden. Ook mag het werkgeversaandeel in de maaltijdcheques niet verhoogd worden ter vervanging van ecocheques. Indien dat toch gebeurt zijn er op die cheques socialezekerheidsbijdragen verschuldigd. In sommige paritaire comités is bij de invoering van een recht op uitkering van ecocheques wel bepaald dat in plaats van ecocheques ook een gelijkwaardig voordeel kan toegekend worden. Indien een dergelijk voordeel effectief toegekend werd, is er naar ons oordeel geen sprake van vervanging van één voordeel door een ander voordeel.

In de tussentijdse administratieve instructies bij die van het derde kwartaal van 2011 laat de RSZ nu weten dat de sociale partners die zetelen in het Beheerscomité van de RSZ het initiatief hebben genomen om aan de minister van sociale zaken een ontwerp van koninklijk besluit voor te stellen dat tot doel heeft het vanaf 1 oktober 2011 mogelijk te maken om ecocheques om te zetten in maaltijdcheques en omgekeerd. Het verbod op de toekenning van maaltijdcheques en ecocheques ter vervanging van andere reeds bestaande voordelen, blijft onverminderd bestaan.

In afwachting van de publicatie van dat besluit zal de RSZ die vervanging vanaf nu reeds aanvaarden. Dit betekent dat vanaf 1 oktober 2011, voor zover er voldaan is aan de algemene toekenningsvoorwaarden, geen bijdragen verschuldigd zullen zijn op maaltijdcheques die toegekend of verhoogd worden ter vervanging van ecocheques, of op ecocheques die toegekend worden ter vervanging van maaltijdcheques.

Ester Van Oostveldt.

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in het Sociaal Compendium 11-12, hét standaardwerk van het Belgisch arbeids- en socialezekerheidsrecht (www.sociaalcompendium.be)
